

בתי המשפט

218069/02 א		בית משפט השלום תל אביב-יפו	
04/11/2004	תאריך:	שופט: חג' יחיא	בפני:

בעניין: לוריא אניה

בעניין: לוריא אניה

ע"י ב"כ עוה"ד עו"ד סמואל יעל התובע
נגד

1. עיריית ראשון לציון

2. כלל חברה לביטוח בע"מ-ת"א

ע"י ב"כ עוה"ד עו"ד דויטש אברהם הנתבע

--- סוף עמוד 1 ---

כתבי עת:

יצחק זקיר, "הסמכות הקנהלית", משפט וממשל, א. 81

חלוקה שאחזרה:

חוק הסדרת מקומות רחצה, תשכ"ד-1964: סעי' 4

צו הסדרת מקומות רחצה (סדרים ואיסורים במקומות רחצה מוכרזים), תשכ"ה-1965: סעי' 6, 7, 8, 14, 14(א), 14(ב), 15

פקודת הניקיון (נוסח חדש): סעי' 35, 36

פסק דין

לפני תביעת פיצויים בגין נזקי גוף אשר נגרמו לתובעת, ילידת 1946, במהלך טיולה ביום 6.6.98 לאורך "חוף ראשון" המצוי בתחום שיפוטה ואחריותה המוניציפלית של הנתבעת 1.

התביעה

לטענת התובעת, עת טיילה לאורך החוף, נחבטה בעוצמה בלחיה השמאלית ע"י מחבט המכונה "מטקה" ע"י אדם אשר זהותו אינה ידועה לה.

התובעת נפגעה בפניה ובשיניה ופנתה לתחנת עזרה ראשונה בחוף, שם קיבלה טיפול ראשוני. למחרת פנתה לקופ"ח, שם אובחנו פגיעות שטפי דם בלחי ובעין, התנפחות של הפנים, זעזוע מח וכאבי ראש וכן פגיעה קשה בשיניים.

--- סוף עמוד 2 ---

מיד לאחר האירוע נפלו שני גשרים שהיו בפיה של התובעת, ומאז האירוע לא עלה בידי התובעת, מחמת חיסרון כיס לשקם את שיניה והיא מתקשה באכילה וסובלת מכאבים בצד השמאלי של פיה. כמו כן סובלת מכאבי ראש ולחץ דם גבוה מאז התאונה.

תביעה זו הוגשה נגד הנתבעת מספר 1 המחזיקה ואחראית לקטע חוף המכונה "חוף ראשון" ונגד הנתבעת מספר 2 כמבטחת של הנתבעת 1

התובעת הגישה חו"ד רפואית של די"ר משה ליטמן, מומחה בתחום רפואת השיניים ושיקום הפה, שקבע כי עקב האירוע ותוצאותיו נגרמו לתובעת נזקים שעלות תיקונם מסתכם להערכתו בסך של 148,000 ש"ח, כאשר הסך הנ"ל כולל טיפולים להם זקוקה התובעת בהווה וכן טיפולים עתידיים. בכתב התביעה נטען ע"י התובעת, כי התאונה נגרמה עקב רשלנותה של הנתבעת 1 או מי מטעמה, בכך שלא מנעה מחשיק כדור במקום אסור

עוד נטען, כי נפגע תפקודה של התובעת ופחת פוטנציאל השתכרותה, והיא תזדקק בעתיד לעזרת צד ג'.

ההגנה

הנתבעות הכחישו את אירוע התאונה וכן הכחישו כל קשר סיבתי בין התאונה לפציעתה של התובעת. הנתבעות טענו, כי התאונה (המוכחשת כשלעצמה) נגרמה- אם נגרמה - בגין רשלנותה הבלעדית או המכרעת של התובעת, אשר ניתקה כל קשר סיבתי, בין רשלנות מצד הנתבעות -אם היתה - , לבין התאונה הנטענת.

הנתבעות הגישו חו"ד רפואית של די"ר שלמה ברק, מומחה פה ולסת, די"ר שלמה ברק , הקובע בסוף חוות דעתו לאמור =

" לסיכום - לאור האנמנזה שמסרה הגב' לוריא ולאור רישומי המרפאה בקופת חולים כללית ממנה הופנתה ליעוץ אצל רופא שיניים , ובהעדר תיעוד וצילומים קודמים יתכן כי אולי נגרם נזק כלשהוא לשיניים עליונות משמאל כתוצאה מן החבלה

--- סוף עמוד 3 ---

עלויות טיפול בלסת עליונה -

שן 26 -עקירה- 700 ₪

שלושה שתלים תוךגרמיים 24-5-26 X3000 ₪ = 9000

שלושה מבנים על גבי שתלים 24-25-26 X750 ₪ = 2250 ₪

ארבעה כתרי חרסינה 23-24-25-26 X1800 ₪ = 7200 ₪ .

אין לדון על פיצוי בגין החלפות תעידיות שהרי גם ללא חבלה כלשהיא הייתה צריכה להחליף את הכתרים "

עד כאן חוות דתעו של המומחה מטעם הנתבעות.

לאור המחלוקת אשר בין הצדדים , הן לגבי היקף הנזק ועלותו באיבר שמוסכם כי נפגע באירוע (לסת עליונה) והן בשאלה אם הנזק הנטען בלסת התחתונה נגרם אף הוא בתאונה , מינה בית המשפט רופא מומחה בתחום השיניים, די"ר הורוביץ , אשר קבע בחוות דעתו , לסיכום כי -

" זכאית לפיצוי עבור שיקום האיזור שנפגע בלסת העליונה . בלסת זו יש צורך בעקירת שורשי שן 27 , התקנת כתר על שן 23 , השתלת שני משתלים לאיזור 24,25,26 והתקנת שני מבנים ושלושה כתרים .

במידה ורוצים כתר על כל שתל , הנ"ל תצטרך לממן מכיסה שתל נוסף לאיזור

עלות עקירת שן כ 600-700 ₪

עלות השתלת משתל אחד 2800-3500 ₪

עלות מבנה לשתל 1000-1200 ₪

עלות נהתקנת כתר על שן או שתל 1800-2500 ₪ .

המחלוקת במישור העובדתי

הצדדים חלוקים מן הבחינה העובדתית בשתי נקודות. בשאלה אם בכלל התובעת נפגעה במקום ובנסיבות שנפגעה, ובשאלה אם המקום בו נפגעה – אם נפגעה- מהווה חוף מוכרז או מקום אשר לנתבעת 1 אחריות עליו

התובעת טוענת, כי התאונה אירעה בחוף ראשון בין סוכות מציל שמספרן 2 ו-3 וכי איזור זה הינו אזור מוכרז בהתאם לצו הסדרת מקומות רחצה.

--- סוף עמוד 4 ---

הנתבעת טוענת, כי לא כל שטח החוף המצוי בין סוכה לסוכה הינו חוף מוכרז, וכי נטל ההוכחה מוטל על התובעת להראות כי המקום בו קרתה התאונה הוא חוף מוכרז.

הפן העובדתי

השאלה הראשונה שיש להכריע בה היא-אם כן-, האם התובעת נפגעה בנסיבות כפי שהיא טוענת שנפגעה. מטעם התובעת העידה היא לעצמה והעיד גם בעלה שהיה איתה באותו יום בחוף ראשון, אך במרחק של כ 150 מטר ממנה. הבעל לא ראה את האירע.

התובעת העידה בעצמה, לנסיבות אירוע התאונה. עדותה הראשית אשר הוגשה בתצהיר, מעידה התובעת=

" 3- ביום 6/6/98 בשעת הצהריים טיילתי לבדי לאורך חוף הים המכונה חוף ראשון" הנמצא בתחום שיפוטה של הנתבעת 1.

4- לפתע נחבטתי בעוצמה בחלק השמאלי של פני באמצעות "מטקה" ע"י אדם שזהותו איננה ידועה לי, אדם אחר שהיה בחוף וראה את המקרה ב א לעזרתי והניח על לחיי שקית קרח .."

בהמשך עדותה בסעיף 6 לתצהיר טוענת התובעת -

" 6- האירוע אירע במקום האסור למשחקים ע"י המבקרים בחוף. מדובר במקום רחצה מוכרז " בו אסורים, בין היתר משחקי כדור. אציין כי חרף השילוט שהוצב במקום, היו שחקני מטקות רבים בחוף שהיה הומה אדם .."

מלבד עדותה זו של התובעת, לא הובא עד אחר כלשהוא שהיה עד ראיה לאירוע התאונה הנטענת.

--- סוף עמוד 5 ---

בעלה ובנה של התובעת שהו באותה עת ליד סוכת המציל מספר 1 (כעולה מהעדויות) ורק לאחר שהיא הגיעה אליהם בכוחות עצמה, חזר עימה בעלה אל מקום האירוע.

הנה בעלה יוסי לוריא=

" 2- ביום 6/6/98 בשעת הצהריים הייתי עם אשתי אניה ובני שרון. בחוף "ראשון" הנמצא בתחום שיפוטה של הנתבעת 1

3- אשתי אניה הלכה ברגל צפונה, לכיוון בת ים כאשר אני ובני נשארנו מתחת לסככה. לאחר כ-20 דקות ראיתי פתאום את אניה חוזרת לכיוון הסככה כשהיא מחזיקה שקית עם קרח על הפנים."

בנוסף לעדויותיהם של התובעת ובעלה, צירפה התובעת לתצהיר העדות הראשית שלה, כחלק בלתי נפרד ממנו גם "טופס הפנייה " נושא תאריך 6/6/98, הוא יום התאונה הנטען בכתב התביעה, עם ציון שעת ההפניה 12:30.

תחת הכותרת – תלונה עיקרית צוין- " פגיעה קלה ממטקה "

ו תחת הכותרת, סיפור המקרה " צוין עברה ליד משחק מטקות וקבלה מכה בפנים מהמחבט.

הומלץ על קומפרסיס קרים לעצירת הנפחות.

בתצהיר העדות הראשית שלה טוענת התובעת כי התאונה היתה ביום 6/6/98 בשעת הצהרים . המסמך המהווה הפניה, נעשה אם כן בזמן אמת וסמוך מאד למועד בו נפגעה התובעת.

הנתבעת לא הביאה כל ראיות לסתור את גרסתה זו של התובעת, ובמהלך החקירה הנגדית, למרות שהתובעת היתה נרגזת ונסערת מאד בזמן מתן העדות, ולעתים רבות חרגה בתשובותיה מתחום השאלות שנשאלה, עדותה בנקודה זו לא נתערעה.

על כן אני קובע כממצא ראשון כי הגב' אניה לוריא נפגעה אכן ביום 6/6/98 כאשר הלכה לאורך חוף ע"י משחק במטקה , בפניה .

--- סוף עמוד 6 ---

האם המקום בו נפגעה התובעת נמצא בתחום אחריותה של הנתבעת ומהווה חוף מוכרז

- התובעת טוענת בכתב התביעה כאמור כי -

"2- הנתבעת הנה רשות מקומית אשר בתחום שיפוטתה ואחריותה המוניציפלית מצוי חוף המכונה : "חוף ראשון "

5- האירוע אירע במקום אסור למשחקים ע"י המבקרים בחוף"

בתצהיר עדותה הראשית טענה התובעת -

" : 6- האירוע אירע במקום האסור למשחקים ע"י המבקרים בחוף , מדובר במקום רחצה מוכרז בו אסורים בין היתר משחקי כדור. אציין כי חרף השילוט שהוצב במקום , היו שחקני מטקות רבים בחוף שהיה הומה אדם ."

על דברים אלו חזרה התובעת מספר פעמים בחקירתה הנגדית .

נוסף לעדותה גם בעלה יוסי מעיד -

" ביום 6/6/98 בשעת צהריים הייתי עם אשתי אניה ובני יוסי ב"חוף ראשון " הנמצא בתחום שיפוטת של הנתבעת 1 "

כתמיכה לטענה זו , הגישה התובעת שתי תמונות של שלט שטענה כי היה מוצב בחוף תמונות ת/2 ות/2א' ובו צוין באותיות קידוש לבנה -

" עיריית ראשון לציון – חוף ראשון " השלט ת/2 מציין מה מותר ומה אסור לעשות בחוף בוח הוא הוצב ובין היתר מצויין בו " אין שלחק בכדור אלא במקום המיועד לכך "

על השלט כאמור מתנוסס שמה של הנתבעת 1 , והכיתוב " חוף ראשון "

--- סוף עמוד 7 ---

ב בחקירתה הנגדית מציינת התובעת כי היא נפגעה בין סוכות המציל מספר 2, ומספר 3 . בעלה היעיד כי המשפחה שמה את חפציה סמוך לסוכת המציל מספר 1 , וכי התובעת החלה צועדת לכיוון צפון . המרחק בין סוכה לסוכה 75 מטר .

עוד מציינת התובעת כי החוף היה הומה אדם באופן מיוחד , וכי למעשה כל שבת היא ובני משפחתה מגיעים לוחף לנמפוש .

לפיכך , ועל פי חומר הריאות הנמ"ל שלא נסתר , ולא הובאה כל עדות נוגדת מצב הנתבעת לערער עליו, אני קובע כי מדובר בחוף ראשון , אשר בתחום השיפוט של הנתבעת מספר 1 . וכי מדובר בחוף מוכרז כמשמעות מונח זה בחוק ובתקנות .

חוק הסדרת מקומות רחצה, תשכ"ד-1964 (להלן "חוק ההסדרה", קובע לאמור

3. מקום רחצה מוכרז

שר הפנים רשאי לקבוע בצו שמקום פלוני, שגבולותיו מסויימים בצו, יהיה מקום רחצה מוכרז; היה המקום סמוך לנמל, יהיה צו כאמור טעון הסכמתו של שר התחבורה.

וסעיף מספר 4 בחוק קובע

4. הוראות שר הפנים

(א) שר הפנים יקבע בצו הוראות בדבר -

(1) אמצעים לשמירת הבטיחות והתברואה במקום רחצה, לרבות מיתקנים ומבנים הדרושים בקשר לכך;

--- סוף עמוד 8 ---

(2) סדרים לשימוש במקום רחצה, לרבות איסור הרחצה בו בזמנים ובנסיבות שיש בהם משום סכנה לבטיחותם ולבריאותם של המתרחצים;

(3) איסור או הגבלת פעולה שלדעתו עלולה להפריע לרחצה;

(4) דרכי הפיקוח על-סדרים ואיסורים כאמור;

(5) כשירותם, סמכויותיהם וחובותיהם של סדרנים, פקחים, מצילים ומגישי עזרה ראשונה שיתמנו לענין ביצוע חוק זה וכל צו, חוק עזר או הוראה אחרת על פיו, וכן דרכי פעולתם;

(6) תקנים של סדרנים, פקחים, מצילים ומגישי עזרה ראשונה שיוצבו במקום רחצה.

(ב) צו כאמור בסעיף קטן (א) יכול שיינתן דרך כלל או לרשות מקומית פלונית או למקום רחצה מוכרז פלוני או לסוגים של מקומות רחצה מוכרזים.

ואכן שר הפנים הוצמיא את צו הסדרת מקומות רחצה (מקומות רחצה מוכרזים ואסורים בחופי הים התיכון) תשמ"ב 1982, ובו נקבע בין היתר כחוף מוכרז

"עיריית ראשון לצמיון

חוף ראשון

תחנה מספר 1 – 75 מטר, תחנה מצספר 2 75 מטר, תחנה מספר 3 75 מטר

ותחנה מספר 4 75 מטר "

אם כן שר הפנים קבע כי חוף ראשון, בנקודות קואורדינטות הרחב שצויינו בצו הינו מקום רחצה מוכרז הנבנתעת 1 לא הביאה כל ראיה, או מפה או פתשריט, או עדות כל שהיא לסתור את טענותיה של התובעת אשר העידה כי על פי כל הסימנים בשטח החוף בו אירע המקרה, אכן מדורב בחוף רחצה שהוא מקום רחצה מוכרז.

על כן אני קובע עובדתית כי המקום בו נפגעה התובעת הינו במקום רחצה מוכרז

--- סוף עמוד 9 ---

5. חובת רשות מקומית

רשות מקומית שבתחומה נמצא מקום רחצה מוכרז חייבת לקיים בו את הוראות שר הפנים בצו לפי סעיף

4.

שר הפנים, ומכוח הוראת סעיף 4 לחוק, הוציא צו הסדרת מקומות רחצה (סדרים ואיסורים במקומות רחצה מוכרזים) תשכ"ה 1965 (להלן "הצו").

סעיף 14 לצו קובע לאמרו

" 14-א- במקום רחצה מוכרז ייקבע מקום מיוחד ומגודר למשחקי כדור וספורט

ב- לא ישחק אדם במשחקי כדור ואל יעסוק בספורט אלא במקום שנקבע לכך."

סעיף 15 לצו קובע גם את סמכויותיו של מקפח רחצה.

בצו הסדרת מקומות רחצה (מצילים, סדרנים, פקחים ומגשיי זערה ראשונה) התשכ"ו 1965, נקבעו

בסעיף 7 חובותיו של סדרן או פקח לפקח

"7- אלה החובות של סדרן או פקח :

1- להשגיח על הסדר הטוב במקום רחצה או בסמוך לו

2- למנוע הצבת אוהל, כסא מרגוע, עגלה-תפרט לעגלת נכים או עגלת ילדים- ודוכני מעכירה העלולים

דלהנפריע לנוחות המתרחצים או לשומם

ועסיף 8 נקבעו סמכויותיו של סדרן או פקח לאמור =

" 8-1- להרחיק ממקום הרחצה המוכרז כל אוהל, כסא מרגוע עגלה- פרט לעגלת נכים או עגלת ילדים-

דוכן מכירה, מכשיר ספורט או כל חפץ העלול להפריע לשלום או בטחונם של המתרחצים או שמשתמשים

בו בניגוד להוראות החוק או הצווים על פיו

— סוף עמוד 10 —

על כן חובותיה של רשות מקומית בענין זה כפי שנקבע בסעיף 14 לצו הנ"ל הינה, , קביעת מקום מיוחד ומגודר למשחקי כדור ולספורט.

כדי לאכוף את הוראות הצו ולהבטיח כי משחקי כדור וספורט יהיו במקום המיועד לכך ומגודר, הרשות המקומית תפעיל פקחים וסדרנים, אשר חובותיהם וסמכויותם נקבעו בצומשנת 1965 בסעיפים 6-7-8 שבו.

האם העירייה הנתבעת 1 קיימה את חובותיה בחוק ובצווים ?

התובעת לא טוענת בכתב התביעה כי לא היו בחוף פקחים או סדרנים אשר יפקחו על קיום הסדר הציבורי, וקיום הצווים והוראות בדבר איסור מסושחקי כדור במקום בו יש מתרחצים. גם בתצהיר העדות הראשית שלה לא טענה זאת, ובעלה אינו טוען זאת בהתצהיר העדות הראשית שלו. ואפילו בחקירתם בנגדית לא טענו התובעת ובעלה כי אל היה שטח מגודר למשחקי כדור, וכי לא היו במקום פקחים וסדרנים.

התובעת כאמרו הגישה כראיה את התמונות ת/2 ות/2א' המוכיחות כי הנתבעת אכן קיימה את חובתה להצבי שלטים. אך בענין הפקחים והסדרנים אין בפני כל ראיה מטועם התובעת להעדר גידור מקום למשחקי כדור וספורט או להעדר פקחים.

אך אין בכך כדי להכשיל את התביעה של התובעת. התובעת הוכיחה כי המקום בו נפגעה הינו מקום רחצה מוכרז על פי החוק והצווים, כי המקום הינו, בתחום האחריות של הנתבעת, וכי מספר רב מאד של שחקני מטקות, שיחקו בין הקהל ולא במקום צדדים מוגדר.

די לה לתובעת בראיות נסיבתיות אלו, על פי מהותו של המקום, והמקום בו שיחקו שחקני המטקות, כדי להרים את הנטל כי לא קוימו חובותיה של הערייה בענין אכיפת הצווים ע"י פקחים וסדרנים.

הנטל עבר לכתפי הנתבעת להוכיח כי היא אכן קיימה את חובותיה באמצעות הצבת פקחים וסדרנים, וכי הקימה גידור מתאים למשחקי כדור.

--- סוף עמוד 11 ---

כי, מה ערכו של שלט, גדול ובולט ככל שיהיה, אם אין פיקוח על קיום ההוראה החוקית אשר בו, ואם אין פיקוח מטעם הנתבעת על קיום הצו.

בסעיפים 7-8 לצו, יש למפקח והסדרן גם חובות וגם סמכויות, לפעול לקיום הוראות החוק והצווים, ובין היתר לאכוף מניעת ואיסור משחקי כדור במקומות שאינם מיועדים לכך.

הנתבעת בחרה שלא להביא ראיות בכלל, ובענין זה בפרט, הנתבעת אם כן לא הרימה את הנטל שעבר אליה, ועל כן אני קובע עובדתית כי לא היה סדרן או מפקח במקום לאכוף את איסור משחקי המטקות במקום, ועל כך הנתבעת לא קיימה את חובתה על פי האמור בצו.

המסגרת המשפטית

המסגרת המשפטית בה יש לדון הינה עוולת הרשלנות לפי פקודת הנזיקין (נוסח חדש) ע"פ מבחנים שנקבעו בפסיקה.

רשלנות

על מנת לקבוע קיומה של אחריות אזרחית בעוולת הרשלנות בנוזיקין לפי סעיפים 35 ו-36 לפקודת הנזיקין, נדרשת בחינה של שלוש השאלות הבאות:

א. האם חב המזיק חובת זהירות. (יש להעזר במבחן הצפיות על שני היבטים: חובת זהירות מושגית וחובת זהירות קונקרטית).

ב. האם הפר המזיק את חובת הזהירות המוטלת עליו.

ג. האם מתקיים קשר סיבתי בין הפרת החובה ע"י המזיק לנזק שנגרם.

העוולות

--- סוף עמוד 12 ---

א. סימן ד' לפקודה דן בעוולת הרשלנות, וקובע בסעיף 35 כך:

"עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות, או שבמשלח-יד פלוני לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלח-יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות - הרי זו התרשלנות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו עושה עוולה".

לעולת הרשלנות, אפוא, שלושה נדבכים: קיומה של חובת זהירות שהמזיק חב לניזוק, הפרת חובת הזהירות, ונזק שנגרם כתוצאה מהפרת חובת הזהירות.

באשר לחובת הזהירות, קובע סעיף 36 לפקודת הנזיקין כי: "החובה האמורה בסעיף 35 מוטלת כלפי כל אדם וכלפי בעל כל נכס, כל אימת שאדם סביר צריך היה באותן נסיבות לראות מראש שהם עלולים במהלכם הרגיל של דברים להיפגע ממעשה או ממחדל המפורשים באותו סעיף".

הפסיקה פירשה את חובת הזהירות, ככזו הכוללת הן חובת זהירות מושגית והן חובת זהירות קונקרטית. קיומה של חובת זהירות מושגית נקבע על-פי מבחן הצפיות, דהיינו, האם מוטלת על אדם סביר מסוגו של הנתבע חובה (להבדיל מיכולת) לצפות את התרחשות סוג הנזק ביחס לאנשים מסוגו של התובע. לאחר

איתורה של חובת הזהירות המושגית, יש לבחון באם חובה זו מוטלת על הצדדים על-פי נסיבות המקרה הספציפי.

ליסוד הקשר הסיבתי חשיבות ראשונה במעלה, שכן פעמים רבות נמצא שהנתבע (שחב חובת זהירות מושגית כלפי הניזוק) הפר את חובת הזהירות בכך שנמנע מעשות פעולות פוזיטיביות הכלולות בחובתו או שביצע פעולות שיש בהן משום הפרה של חובת הזהירות הקונקרטית, אולם אף לא אחד ממעשיו או מחדליו של הנתבע קשור קשר ישיר לנזק שאירע, דהיינו, בין התנהגות הנתבע (אם על דרך של מחדל ואם על דרך של מעשה) לבין הנזק - אין קשר סיבתי.

--- סוף עמוד 13 ---

נא עיין ת"א (תל-אביב-יפו) 404/96 - דב פולק נ' חב' א. צום . תק-מח 2002(1), 1465, עמ' 1470.

א- האם חב המזיק חובת זהירות. (יש להעזר במבחן הצפיות על שני היבטים: חובת זהירות מושגית וחובת זהירות קונקרטית).

ב- האם הפר המזיק את חובת הזהירות המוטלת עליו.

ג- האם מתקיים קשר סיבתי בין הפרת החובה ע"י המזיק לנזק שנגרם.

חובת הזהירות המושגית

ע"א 145/80 - שלמה ועקנין נ' המועצה המקומית, בית שמש ואח' . פ"ד לז(1), 113, עמ' 114-115.

" קיומה של חובת הזהירות המושגית נקבע על-פי מבחן הצפיות. המבחן הוא, אם אדם סביר "צריך היה" (OUGHT) לצפות להתרחשות הנזק. לא כל נזק שניתן לצפותו צריך לצפותו (ראה: ע"א 333/56, וכן (MCKEW V. HOLLAND & HANNEN & CUBBITS (SCOTLAND), LTD. (1969) AT 1623 הצפיות הנורמטיבית - במקום שהצפיות הטכנית קיימת הלכה למעשה - באה להגביל את היקף האחריות. אמת הדבר, נקודת המוצא העקרונית היא, כי מקום שניתן לצפות נזק, כעניין טכני, קיימת חובת זהירות מושגית, אלא אם כן קיימים שיקולים של מדיניות משפטית, השוללים את החובה (ראה:

LORD REID בפרשת) (HOME OFFICE V. DORSET YACHT CO. LTD. (1970).

חובת הזהירות המושגית נבחנת ע"פ מבחן הצפיות. דהיינו, האם "האדם הסביר" צריך היה לצפות את התרחשות הנזק.

במקרה שלפני נפגעה התובעת שעה שטיילה בחוף הים בראשון לציון. חוף זה הינו בתחום אחריותה ובפיקוחה של הנתבעת 1.

--- סוף עמוד 14 ---

חופי הרחצה פתוחים לציבור הרחב תוך ציפייה של הרשות לכך שהציבור יבקר בחופים וישתמש בהם להנאתו. מצב זה והזיקה הנוצרת בעקבותיו בין הרשות לבין המבקרים בחופים, אשר בביקורם היא מעוניינת ואשר את אפשרות הפגיעה בהם היא צריכה לצפות מראש- הם שיוצרים את החובה לניהול החופים ולפיקוח עליהם בזהירות, כנדרש מרשות סבירה והם שמבססים את קיומה של אחריות מושגית.

(ת"א 112977/97 פרידה וולמוט נ' עיריית נתניה ואח', לא פורסם).

רשות מקומית, הממונה על קטע חוף המצוי בתחום שיפוטה, חייבת לקיים משטר העונה על כל דרישות החוק והצווים הנוגעים בדבר מטעם שר הפנים. כולל כמובן צו הסדרת מקומות רחצה . מעת שקטע חוף מוכרז כמקום רחצה מוכרז, אות הוא לקהל המתרחצים כי במקום זה קיים פיקוח הדוק העונה על

דרישות החוק, וכי יכולים הם להיות בטוחים כי קיים פיקוח על החוף ורמת בטיחות הנדרשת לבטחון המתרחצים. עירייה מגישה שירות לקהל במסגרת חובותיה וסמכויותיה על פי דין, סמכויות אלו גוררות בעקבותיהן גם חובות כלפי כל אלה הנזקקים לשירותה של העירייה בחוף כמו גם בכל מקום אחר בשטח המוניציפלי. הכרזה כל חוף כמקום רחצה מסודר משמעה שקויימו כל הוראות החוק בנדון, וע"י פתיחת החוף לקהל, מקבלת עליה הרשות המקומית את האחריות לקיום הוראות אלו. כל מי שמבקר בחוף מוכרז, מצפה, וזו ציפיה סבירה, כי הוא בטוח במקום המוכרז, בשונה ממקום שאינו מוכרז ושאינו בו מצילים ומפקחים על קיום החוק והסדר. הקהל זורם לכיוון אותו חוף בהסתמך על אותה הנחה כי קויימו הוראות החוק והדין, וסומך על הרשות המקומית כי קיימה כמצופה ממנה את חובותיה הקבועות בחוק ובצווים.

הקהל יודע זאת, הרשות המקומית יודעת זאת,

על כן רשות מקומית חייבת לצפות הסתמכות זו של הציבור על הכרזת המקום כחוף מוכרז, וכי בענין בטחונו האישי סומך הציבור על הרשות המקומית, והדבר יוצר חובת זהירות מושגית כלפי כולי עלמא על הרשות המקומית.

ויש לזכור כי רשות מקומית בהפעלה חוף ופיקוח עליו, ממלאת אכן פונקציה של פעולה שלטונית מנהלית, אך פעולה בעלת הבטים ומימדים פרטיים בהחלט, ועל כן כל סטיה מסטנדרד הסבירות גוררת אחריה אחריות ברשלנות, להבדיל מפעולה

--- סוף עמוד 15 ---

שלטונית מנהלית גרידא אשר אי הסבירות בה חייבת להיות קיצונית, מהותית, מפליגה או יורדת לשולרשו של הענין
ראה בנדון

בג"צ 653/79 עזריאל ואח' נ. מנהל אגף רישוי פד"י לה (2) - 85

וכן ע"א 915/91 (ענין לוי) (לא פורסם)

על פי כל האמור, דעתי היא, כי במקרה דנן קמה חובת זהירות מושגית שאותה חבה הנתבעת 1 לכלל הציבור, והתובעת. בתוכו.

חובת הזהירות הקונקרטית

בניגוד לבחינת חובת הזהירות המושגית, המנותקת מעובדותיו הקונקרטיות של המקרה הספציפי, חובת הזהירות הקונקרטית עניינה בשאלה, האם בין המזיק הספציפי לבין הניזוק הספציפי, בנסיבותיו המיוחדות של המקרה, קיימת חובת זהירות קונקרטית בגין הנזק הספציפי שהתרחש.

ת"א (תל-אביב-יפו) 103733/00 - עזוז בטי נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ ואח' . תק-של 2004(2), 7915, עמ' 7919.

חובת זהירות קונקרטית קיימת, אם בנסיבותיו המיוחדות של המקרה, אדם סביר יכול וצריך היה לצפות את התרחשות הנזק למי שניזוק בפועל (ראה: **ע"א 7130/01 סולל בונה בניין ותשתית בע"מ ואח' נ' יגאל תנעמי ואח', תק-על 2003(3) 1694**). בקביעתה של חובת הזהירות הקונקרטית יש לזכור, כי לא כל נזק צפוי מן הבחינה הפיזית הוא גם נזק שיש לצפותו במישור הנורמטיבי. סיכוני החיים הטבעיים והרגילים אינם מגבשים חובת זהירות קונקרטית. כדי שחובה כזו תתגבש, הסיכון בגינו מוטלת חובת הזהירות הקונקרטית צריך להיות סיכון בלתי סביר. "ומהו סיכון בלתי סביר? הסיכון הבלתי סביר, שבגינו מוטלת

חובת זהירות קונקרטית הוא אותו סיכון אשר החברה רואה אותו במידת חומרה יתירה, באופן שהיא דורשת כי ינקטו אמצעי זהירות סבירים כדי למנעו"

(ראה: ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש ואח', פ"ד ל"ז(1))

--- סוף עמוד 16 ---

במסגרת בחינתה של חובת הזהירות הקונקרטית נשאל: האם המזיק הספציפי- עיריית ראשל"צ, חבה חובת זהירות כלפי הניזוק הספציפי- התובעת בעצמה- בגין הנזק שאירע.

שאלה זו נבחנת בשני מישורים: הראשון- האם האדם הסביר יכול היה לחזות מראש את דרך התרחשות הנזק בנסיבותיו המיוחדות של המקרה הספציפי- זוהי "הצפיות הטכנית". השני- בהנחה שהתשובה לשאלה הראשונה חיובית- האם אדם סביר צריך היה, כעניין שבמדיניות, לצפות את התרחשותו של אותו נזק- זוהי הצפיה הנורמטיבית.

(ע"א 145/80 הנ"ל)

לענייננו, האם יכלה עיריית ראשל"צ לצפות את הנזק שנגרם לתובעת?
כבר נפסק, כי הצפיות הטכנית הנדרשת- "...איננה ראיית נולד מדויקת של כל פרטי העניין, אלא ראייתו בקווים כלליים בלבד..."

(ד"נ 12/63 ליאון נ' רינגר (5), בעמ' 712).

עוד נפסק, כי: "...בקביעתה של חובת הזהירות הקונקרטית יש לזכור, כי לא כל נזק צפוי (מבחינה פיסית) הוא נזק שיש לצפותו (במישור הנורמטיבי)...חיי היומיום מלאים סיכונים, אשר לעיתים מתממשים וגורמים נזקים, מבלי שיוצרי הסיכונים יישאו באחריות בנויקין".

(ע"א 145/80 שלמה ועקנין הנ"ל)

חובת זהירות קונקרטית תוטל רק כאשר מדובר בסיכון שהינו בלתי סביר, "...סיכון, אשר החברה רואה אותו במידת חומרה יתירה, באופן שהיא דורשת כי ינקטו אמצעי זהירות סבירים כדי למנעו".

(ע"א 145/80, וקנין, בעמ' 127).

--- סוף עמוד 17 ---

נשאלת השאלה, האם ביחסים שבין הנתבעת 1 לתובעת קיימת חובת זהירות קונקרטית, והאם הסיכון של אדם המבקר בחוף, להפגע ע"י אנשים המשחקים במטקות, הינו סיכון סביר שיש לראות בו חלק מהווית הביקור בחוף הים?

כפי שהוזכר לעיל, האיזור בו טיילה התובעת לא נועד למשחקי כדור בכלל ומטקות בפרט.
שלטים המורים על כך הוצבו במקום, והעניין אף מוסדר בחוק הסדרת מקומות רחצה, תשכ"ד-1964. ובצו הסדרת מקומות רחצה (סדרם ואיסורים במקומות רחצה מוכרזים), תשכ"ה-1965.
נראה, כי לא ניתן לראות בסיכון של פגיעה ע"י משחקי כדור באיזור זה סיכון רגיל ויום יומי, אשר אינו מקיים חובת זהירות קונקרטית מצד הנתבעת כלפי התובעת, וממין הסיכונים השגוריים שאדם רגיל וממוצע פוגש בהם יום יום, ושאינם מקימים עילת תביעה, בצל האימרה כי החיים אינם שטח סטירילי, ורחובות העיר מלאים באירועים צפויים אשר אין לדרוש מאת הרשות המקומית להבטיח אי קיומו של סיכון כזה.

ההולך לתומו בחוף אינו מוחזק כצופה לסיכון פתע מסוג זה, אשר מהווה שימוש שלא כדין במקום שלא נועד למשחקי כדור. ומכאן שהסיכון אינו סיכון סביר.

הנתבעת 1 (עיריית ראש"צ), לא זו בלבד שיכלה לצפות את הסכנה שבפגיעת שחקני כדור במבקרים אחרים, אלא שצריכה היתה אף לצפות זאת ולהציב פקחים שיאכפו את הצווים המיועדים למנוע זאת זאת.

לא נראה לי, כי אנו, המבקרים בחופים צריכים להתכופף, לעקוף, או למצוא דרכים חלופיות על מנת להמלט מן הכדור או המטקה הסוררת שמא תעוף לעברנו. אנו יכולים לנסות ולהזהר שלא להפגע מן הכדור, אך כאן מסתיימת חובתנו.

כפי שצויין, החוף הינו חוף מוכרז, משחקים מסוג זה אסורים והאיוסר מעוגן בחוק (לעיל), יש לאכוף את החוק ולהציב פקחים שימנעו מצב בו הנאתנו נפגמת עקב הפרת החוק. **סיכומו של דבר: הנתבעת חבה חובת זהירות קונקרטית כלפי התובעת.**

--- סוף עמוד 18 ---

הפרת חובת הזהירות

כעת, נבדוק האם הנתבעת הפרה את חובת הזהירות שחבה כלפי התובעת. יש לציין, כי לא בכל מקרה תוטל אחריות על המזיק, אף אם בית המשפט הגיע למסקנה כי חלה עליו חובת זהירות מושגית וקונקרטית.

(ראה ע"א 485/60 ברמן נ' מרזיוף (6) עמ 1918).

ע"א 429/82, פד"י מ"ב (3) עמוד 733

ע"א 243/83, פד"י ל"ט (1) 113

ע"א 862/80 ל"ז (3) 757

"חובת המזיק היא, לנקוט באמצעי זהירות סבירים, האחריות מוטלת עליו רק אם לא נקט אמצעים אלה..."

(דברי הנשיא ברק בעניין ועקנין, בעמ' 131).

על פי הצו יש בידי הנתבעת חובת וסמכות פקיוח סטטוטורי, באמצעות פקחיה וסדרניה, על הנעשה בחוף. גם האמור בסעיף 8 לצו המוסר בידי הפקח או הסדרן סמכויות, הינו למעשה סמכות חובה ולא סמכות רשות.

ראה בנדון י. זמיר "הסמכות המנהלית" (משפט וממשל כרך א' תשנ"ב תשנ"ג)

וכן AC - 1941 EASTSUFFOLK RIVERS CATCHMENT BOARD V KENT

בפסק הדין בעניין ע"א 684/76 אייל נגד פוקסמן ואח' פד"י ל"א (3) 3489 נדוה שאלת אחריותו של מהנדס העיר והעירייה מעבידתו בגין התמוטטות מבנה, וזאת בגין אי הפעלת סמכויות פיקוח, על אף שאינן סמכויות חובה, ועל אף שהיה מדובר במחדל טהור ולא בסיכון אקטיבי. נקבע גם כי עצם קיומה של סמכות פקוח סטטוטורית על סיכונים שיוצרים צדדים שלישיים מהווה מקור להטלת אחריות בגין מחדל למנוע סיכונים אלה.

--- סוף עמוד 19 ---

בידי הנתבעת השליטה במתרחש בחוף, על פי דין חובתה להציב פקחים וסדרנים, ובידי אלה סמכויות חובה לפקח על קיום הצווים והבטחת שמשחקי כדור וספורט לא יתקיימו בין המתרחצים אלא במקום מגודר.

על כן פקחי הנתבעת וסדרניה היו חייבים לבצע את הסמכויות אשר בידיהם לטובת בטחונם האישי ורווחתם של באי החוף. ומשלא הציבה הנתבעת, או יותר נכון לא הוכיחה ולא טענה כי הציבה פקחים וסדרנים לאכיפת הוראות החוק והצווים הפרה היא את חובתה כלפי המתרחצים בחוף בכלל וכלפי התובעת בפרט.

מה הם אמצעי הזהירות שנקטה הנתבעת בנסותה למלא אחר חובותיה? והאם נקטה הנתבעת באמצעי זהירות מספיקים ע"מ למנוע את הסכנה?

תחילה אציין, כי הנתבעות לא הביאו כל ראיה לכך שהנתבעת נקטה אמצעי זהירות (כמו הצבת פיקוח מתאים) על מנת לאכוף את האיסור.

יתרה מזאת, התובעת ציינה בעדותה, כי היא ראתה אנשים משחקים במטקות והדגישה כי לא רק שניים שיחקו במטקות...להלן דבריה: "ראיתי המון אנשים משחקים במטקות ולא רק שניים".

מדברי התובעת משתמע, כי הסדר בחוף לא נשמר, וכי לא היתה הפרדה בין אזורי המשחק לאזורים אחרים. וכי לא היה מדובר באירוע חריג שנוצר באותו יום, אלא בתופעה מתמשכת לאורך ימים ושבועות, וסביר להניח כי הנתבעת 1 ידעה או היתה חייבת לדעת עליה.

מנגד, הנתבעת מצידה לא הביאה עדים מטעמה ע"מ לסתור את דברי התובעת ולהוכיח כי היא נקטה באמצעי זהירות סבירים לאכוף את האיסור.

בת.א. 112977/97 פרידה וולמוט נ' עיריית נתניה ואחרים - (לא פורסם) (להלן "מקרה וולמוט"), נדון מקרה דומה אך שונה מהמקרה שלפני. שם ציין כב' השופט גלדשטיין כי הנתבעת 1 מצידה הציבה שילוט מתאים להפרדת אזורי המשחק משאר אזורי החוף ואף הציבה פקח האמון על אכיפת האיסור, ומדברי התובעת שם השתמע, כי באופן רגיל נשמר הסדר בחוף וקיימת הפרדה בין אזורי המשחק לאזורים אחרים, ולכן דחה בית המשפט את התביעה בענין וולמוט.

--- סוף עמוד 20 ---

ומלשון הן אתה שומע לאו.

בשונה ממקרה שלפנינו בו אין כל ראיה כי הנתבעת בכלל דאגה לאכוף את הצווים הנוגעים בדבר בחוף ראשון, או שהציבה פקחים וסדרנים לצורך זה.

במקרה דנן, ב"כ הנתבעת התמקד בטענה, כי התובעת לא הוכיחה כי מקום אירוע התאונה הוא חוף מוכרז, והתעלם מחובתו הבסיסית להוכיח כי העירייה נקטה אמצעים מירביים על מנת לשמור את הסדר ואת ביטחון המבקרים במקום.

מעדותו של ראש מינהלת החופים (בת.א. 112977/97 בעניין וולמוט) עולה כי באותה העת היו שני פקחים שונים בחוף אשר מילאו תפקידים שונים: האחד היה אמון על ענייני הביטחון והשני מסייר בחוף ומוודא שמירת החוק והסדר.

באירוע שלפנינו לא הוצב אפילו פקח אחד, ואם הוצב מדוע לא פיקח?

על שאלות אלה ב"כ הנתבעים לא השיב.

נראה לי, כי את האירוע המצער שלפנינו ניתן היה למנוע אם פקח אחד בלבד היה מסייר בחוף ואוכף את האיסור על משחקי כדור ומטקות במקום שאינו מיועד לכך.

פורעי חוק וסדר תמיד יהיו, אך אין זה אומר כי עלינו לקבל זאת כמובן מאליו.
על הנתבעת לעשות כל שביכולתה על מנת להבטיח את בטחונם של המבקרים בחופים. סמכויותיו של
המפקח על הרחצה בחוף מוסדרות כאמור, בסעיף 15 בצו הסדרת מקומות רחצה (סדרים ואיסורים
במקומות רחצה מוכרזים), תשכ"ה-1965, תפקידו של המפקח הוא, לאכוף צו זה בכלל, ואת סעיף 14
הנוגע לענייננו, בפרט.

סעיף 14(א) קובע מפורשות, כי במקום רחצה ייקבע מקום מיוחד ומגודר למשחקי כדור וספורט.
סעיף 14(ב) קובע, כי לא ישחק אדם במשחקי כדור ולא יעסוק בספורט אלא במקום שנועד לכך.

--- סוף עמוד 21 ---

המחוקק, בהתקינו סעיפים אלה צפה את ההפרעות העשויות להגרם למבקרים בחופים. הסעיפים דנן,
נועדו להגן עלינו, מבקרי החופים, ואם אינם נאכפים אזי שאנו מרוקנים אותם מכל תוכן. המטרה
העיקרית לטעמי, באכיפת האיסורים הנ"ל היא - "למען יראו וייראו", אך לדאבוני נראה, כי הנתבעת 1
מחטיאה את המטרה אליה כיוון המחוקק.

הרי אין אנו דורשים מן הרשות לנקוט בכל אמצעי ע"מ למנוע את הפגיעה, במידה וכך היה, הרשות היתה
צריכה להציב מספר גדול של פקחים וגם אז היתה אין להבטיח מניעה מוחלטת שמיש הוא ינסה לשחק
בכדור או בטקות שלא במקום המיועד לכך לא זו הדרישה מן הרשות המקומית אלא נקיטת פעולה
סבירה, וכפי שנקבע בצו הצבת מפקח על כל 150 מטר בימי חול, ושני מפקחים על כל 150 מטר בימי
מועד וחג

תנאי לפטירת הרשות מאחריות בנוזיקין, הוא נקיטת אמצעי זהירות סביר ומספק שמטרתו לנסות ולמנוע
את הפגיעה.

אי לכך, הדרישה המינימלית של הצבת פקחים בחוף שאורכו לא עולה על 150 מטר, הינה דרישה סבירה
והגיונית. ומותר להניח כי אילו היו פקחים במקום, היה נמנע משחק כדור בין הקהל, והתאונה בה נפגעה
התובעת היתה נמנעת.

אך משלא הוצב פקח ולא נאכף האיסור (התובעת העידה בעצמה כי היו בחוף למעלה מזוג אחד ששיחק
במטקות שהפריע למתרחצים) אזי שהנתבעת התרשלה ולא מילאה את חובתה המינימלית ואת תפקידה
כרשות עירונית.

סוגייה דומה (שהוגשה ע"י ב"כ התובעת) נדונה בפני בית משפט השלום בחיפה (ת.א.

0007377/01 אדיבי רחל נ' עיריית קריית-ים ואח', לא פורסם).

במקרה לעיל, התובעת ששרעה להנאתה על חוף הים נפגעה לפתע ע"י חבטה עזה בראשה מבעיטה של סוס
שחלף במקום. כבי' השופט גנון קיבל את תביעתה כשהוא קובע, כי אחריותה של הנתבעת לסידורי בטיחות
בחוף הרחצה ומתקניו נודעת בפסיקה ובדיני הנוזיקין.

--- סוף עמוד 22 ---

"חובת הזהירות מוטלת עליה כמחזיק המקרקעין, לא כל שכן כמי שמזמין את אזרחי העיר לבוא לרחצה
בחוף מוסדר".

רשלנות תורמת

לאחר שקבעתי, כי הנתבעת הפרה את חובת הזהירות איני יכול להתעלם מרשלנותה התורמת של התובעת
בעצמה לקרות האירוע, להלן.

התובעת מעידה (עמ' 4 שורה 14 לפרוטוקול) :

"יתוך כדי הליכה ראיתי המון אנשים משחקים במטקות ולא רק שניים...ראיתי את אותם שני אנשים משחקים במטקות. אני לא יודעת מאיזה מרחק הם שיחקו מטקות. אני ראיתי את משחקי המטקות...רציתי להסתובב ולא הספקתי כי באותו רגע סובב לי את היד ונתן לי את המטקה בפרצוף..."
ומוסיפה: "...ראיתי אותם ממרחק די גדול. המשכתי ללכת. לא הלכתי לכיוון שלהם..."
מתוך הנ"ל אני מסיק כי התובעת ראתה את המשחקים בחוף, אך למרות זאת בחרה ללכת באיזור בו שיחקו ולא נמנעה מכך, ודווקא בקרבה יתרה אל אחד מהם. המחבט של המטקה היה מוחזק בידו של המשחק, והוא חבט בפניה של התובעת, משמע כי התובעת הלכה בצמוד אל אותו איש ששיחק במטקה, במרחק שלא עלה על אורך ידו של המשחק, ובכך גם היא תרמה תרומה משמעותית לאירוע התאונה והפגיעה

התובעת, מציינת מפורשות, כי ראתה את שני האנשים משחקים במטקות, ראתה איך משחקים מטקות ע"י הושטת היד ובסיבוב מקדימה לאחור, חובטים בכדור בחוזקה וניתן לדרוש ממנה לדעת ולצפות כי הליכה כה צמודה אל אותו אדם ששיחק כך, מסכנת אותה. משמע, שיכלה לצפות את התרחשות התאונה, אך בחרה לעבור דווקא ב"איזור המסוכן".

עוד עולה מדברי התובעת, שטענה כי קיבלה את המטקה בפרצופה כי היא היתה במרחק של פחות ממטר אחד משחקן המטקה.

--- סוף עמוד 23 ---

מבקר בחוף "ששומר" על מרחק של מטר או פחות מן השחקנים אינו יכול לבוא בטענות כי המטקה הונפה לעברו. המטקה אכן הונפה אך התובעת חייבת היתה לצפות את אפשרות הפגיעה ולהתרחק ממנו. לא זו אף זו, התובעת מעידה כי כל שבת היא רוחצת בים ומטיילת לחופו באיזור זה ובכל פעם היא רואה משחקי מטקות בין הקהל, תופעה מכוערת אך ידועה לה, והיה עליה לקחת זא בחשבון ולהיזהר.

הקביעה, כי העיריה חבה בחובת זהירות וכי עליה לעשות כל שביכולתה ע"מ להבטיח את ביטחון המבקרים בחוף, אין בה כדי לפטור את התובעת מחובת זהירות משל עצמה. על המבקר בחוף הים לעשות כל שיוכל ע"מ למנוע תאונות מסוג זה.

יש לשים לב, כי מקרה של מבקר שנפגע מרכב או סוס שנכנס לחוף הים (בניגוד לחוק), אינו דומה למקרה שבפנינו כלל וכלל. הניזוק, בדוגמא של הסוס אינו תורם לרשלנות מאחר ולא יכל לצפות את חדירת הרכב או לחילופין בעל החיים לחוף הים, ולחילופין הדבר הנו נדיר ביותר וכשהוא קורה אין הסוס מטייל בין הנופשים השרועים על החול.

מסקנתי היא כי התובעת תרמה ברשלנותה לקרות התאונה, ואיני יכול להמנע מלהתייחס למסקנה זו בחישוב הנזק והפיצוי.

הייתי מעריך את רשלנותה התורמת של התובעת בשיעור של 50%.

הנזק

לאור הפער שבין קביעות המומחים מטעם הצדדים, מונה מומחה מטעם בית המשפט.

המומחה מטעם בית המשפט, ד"ר הורוביץ, מציין בחוות דעתו, כי התובעת זכאית לפיצוי עבור שיקום האזור שנפגע בלסת העליונה. בלסת זו יש צורך בעקירת שורשי שן 27, התקנת כתר על שן 23, השתלת שני משתלים לאזור 24, 25, 26 והתקנת שני מבנים ושלושה כתרים. עוד מציין, כי התובעת איננה זכאית לפיצוי עבור טיפולים בעתיד.

--- סוף עמוד 24 ---

בסיכומי באי כוח בעלי הדין ישנה תמימות דעים כי עלות הטיפול בשיניים על פי חוות הדעת של המומחה מטעם בית המשפט הינה 28000 ₪.

המומחה מטעם בית המשפט קבע כי אין כל קשר בין הנזק בלסת התחתונה של התובעת והאירוע, וכי העלות הנ"ל של 28000 ₪ הינה בגין שיקום הפה בלסת העליונה

התובעת אינה תובעת, פיצוי מעבר לראש הנזק של הוצאות טיפול שיניים, וכאבים וסבל (ראה הצהרתה של באת כוחה בסיכומיה).

אני מעריך את הכאב וסבל של התובעת בסכום של 15000 ₪

כמו כן מגיע לתובעת החזר ההוצאות עבור הרופא המומחה מטעמה בסכום של 2500 ₪ ועוד 2500 ₪ ששילמה למומחה מטעם בית הצמשפט.

סך כל נזקיה של התובעת במעוגל אם כן 48000 ₪

בהתאם לשיעור הרלשנות והרשלנות התורמת שנקבעה לעיל, יש לפסוק לתובעת סכום של 24000 ₪.

סוף דבר

התוצאה הסופית היא, אם כן, כי אני מחייב את הנתבעות לשלם לתובעת את הסכום של 24000 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום עריכת חוות הדעת של המומחה מטעם בית המשפט, ועד התשלום בפועל, אגרת משפט ששולמה בתוספת הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה ועד התשלום בפועל, וכן 17.5% בתור שכר טרחת עו"ד בתוספת מע"מ כדין.

ע.ג.י'חגי יחיא, שופט

ניתן היום 4/11/04 בהעדר הצדדים

המזכירות תעביר את פסק הדין לצדדים בדואר

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

--- סוף עמוד 25 ---